

Erosta Elossa

Miehenä ja isänä eron edessä

CHRISTER NUUTINEN

Erotyöntekijä | Erosta Elossa | Miessakit ry

MISSAKIT RY

Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki | (09) 6126 620 | miessakit@miessakit.fi | www.miessakit.fi

Miesten tueksi.
Kaikkien hyväksi.

MISSAKIT RY
www.miessakit.fi

Erosta Elossa

- Vuonna 2005 perustettu valtakunnallinen palvelu
- Tukee miehiä erokriiseissä ennen eroa, eron aikana ja eron jälkeen
- Tavoitteena on kriisituen lisäksi edistää yhteistyövanhemmuutta, sekä tukea isän ja lasten hyvää suhdetta

Erosta Elossa

- Neljä työntekijää: Helsinki | Tampere | Lahti | Oulu
- Henkilökohtainen ammattilaisen tarjoama tuki (5 krt)
- Miesten 10 kerran eroryhmät (40 koulutettua eroryhmäohjaajaa)
- EETU-vertaismiehen tarjoama tuki (3-6 krt) (70 koulutettua vertaista)
- Anonyymi tukisuhde verkossa
- EETU-chat maanantaisin klo 21-23
- Erokeskustelupalsta Tukinetissä

Erosta Elossa

Kehittyvä isyys ja sen tarjoamat mahdollisuudet

CHRISTER NUUTINEN

Erotyöntekijä | Erosta Elossa | Miessakit ry

MIESSAKIT RY

Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki | (09) 6126 620 | miessakit@miessakit.fi | www.miessakit.fi

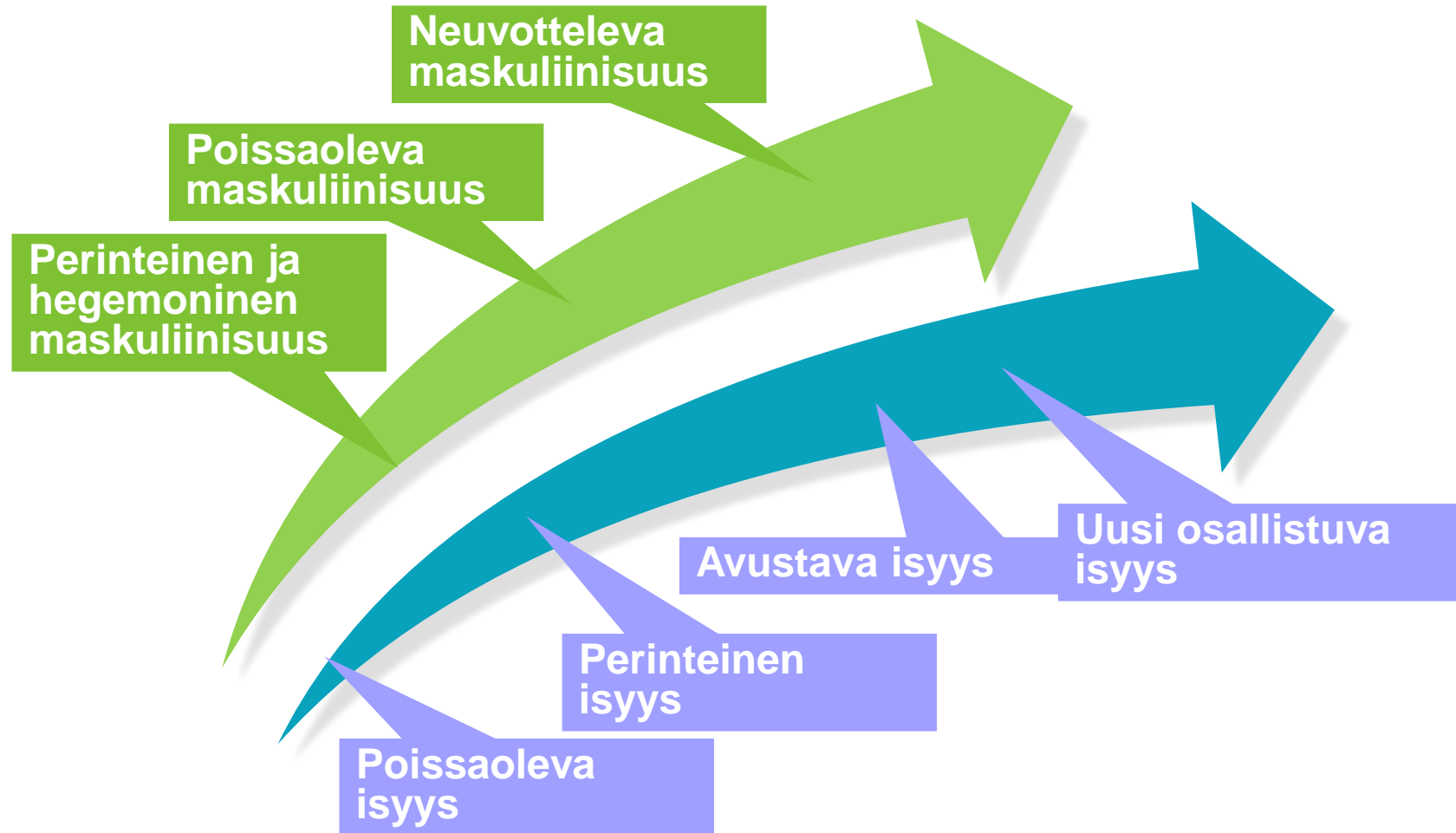
Kaikkien aikojen parhaat isät

”Isät osallistuvat vanhemmuuteen paljon enemmän kuin sukupolvi sitten ja verrattaessa aiempiin sukupolviin jopa satoja prosentteja enemmän.”

RAISA CACCIATORE

LASTENPSYKIATRI, ASiantuntijalääkäri , tietokirjailija

Mieheyden ja isyyden muutos

Osallistuvan isän merkitys lapselle

Suhde isään vaikuttaa lapsen kognitiiviseen, emotionaaliseen ja sosiaaliseen kehitykseen

Suhde isään vaikuttaa lapsen sukupuoli-identiteetin muotoutumiseen

Sitoutunut isä vähentää lasten häiriökäyttäytymistä; tytöillä vähemmän tunne-elämän ongelmia ja pojilla vähemmän käytösongelmia

Lapselle kehittyy laajempi tunneskaala

Lapselle syntyy vahvempi kokemus siitä, että voi itse vaikuttaa elämäänsä

Lapsella on enemmän ystäviä ja hän noudattaa paremmin sääntöjä

Lapsi on vähemmän aggressiivinen, masentunut ja neuroottinen

- **LÄHDE:** ISÄTIETOA - Asiaa isyydestä ja sen merkityksestä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä isien kohtaamisesta lapsiperheiden palveluissa. Lahden ammattikorkeakoulu (2013)

Osallistuvan isyyden merkitys isälle itselleen

Iloa ja sisältöä elämään, esim. lapsen kehityksen läheltä seuraamisesta

Psyykinen ja fyysinen hyvinvointi: isä motivoituu pitämään terveydestään huolta

Kokonaisvaltainen kasvu ihmisenä

Itsetunnon ja identiteetin vahvistuminen

Sukupuoli-identiteetin vahvistuminen

Irtaantuminen työhön liittyvistä ajatuksista

Työssäkäynnin kokeminen uudella tavalla merkittävämmäksi

Lisää sosiaalisia suhteita ja positiivisia tunteita

Vähentää isän itsekeskeisyyttä ja lisää empaattisuutta

LÄHDE: ISÄTIETOA - Asiaa isyydestä ja sen merkityksestä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä isien kohtaamisesta lapsiperheiden palveluissa. Lahden ammattikorkeakoulu (2013)

Osallistuvan isän merkitys äidille

Äidillä on mahdollisuus jakaa lastenhoidollista vastuuta isän kanssa

Oman elämän rakentuminen helpottuu

Isä on voimavarana äidille

Äidin psyykkinen hyvinvointi lisääntyy

Äidillä on mahdollisuus olla muutakin kuin äiti

Äidin epätasa-arvon tunteet vähentyvät

Vähentää äidin riskiä masentua sekä auttaa äitiä toipumaan masennuksesta nopeammin

LÄHDE: ISÄTIETOA - Asiaa isyydestä ja sen merkityksestä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä isien kohtaamisesta lapsiperheiden palveluissa. Lahden ammattikorkeakoulu (2013)

Erosta Elossa

Vanhemmuuteen liittyvät haasteet erossa

CHRISTER NUUTINEN

Erotyöntekijä | Erosta Elossa | Miessakit ry

MISSAKIT RY

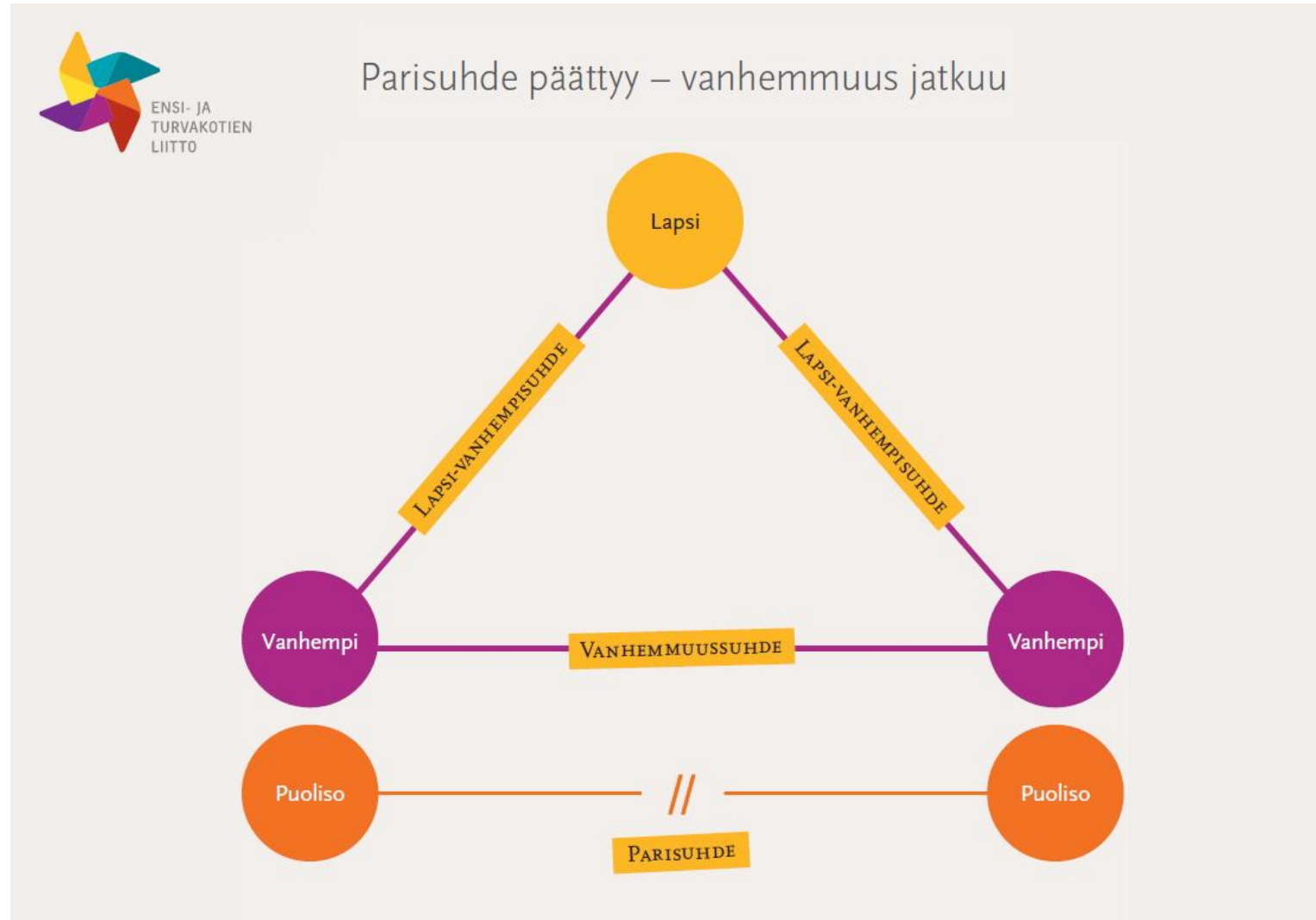
Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki | (09) 6126 620 | miessakit@miessakit.fi | www.miessakit.fi

YK:n lapsen oikeuksien sopimus kannustaa tasaveroiseen vanhemmuuteen

9. artikla tiivistettynä:

- Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiensa kanssa, jos hänellä on hyvä ja turvallista olla heidän kanssaan
- Vanhemmistaan erossa asuvalla lapsella on oikeus tavata ja pitää säännöllisesti yhteyttä kumpaankin vanhempaansa
- Tapaaminen voidaan estää, jos se on lapsen edun vastaista

Yhteistyövanhemmuus

Erossa mies jää yksin ja varuilleen

- Eroista valtaosan (60-70%) ottavat naiset ja valtaosa eroista (>90%) saadaan tehtyä sovittelevassa sävyssä
- Isille ero ei ole vain parisuhteen loppumisen aiheuttama kriisi, vaan myös vanhemmuuden vaarantava kriisi
- Miehet ovat vereslihalla, hädissään ja ylilyöntejä tulee helposti
- Viranomaisten kanssa miehet ovat epäluuloisia
- Sitkeää ja tilannetta aukaiseva kommunikaatio on ensisijaisen tärkeää
- Eroryhmät osoittautuneet erinomaiseksi tukikeinoksi

Uhkia erokriisissä | Uusien työkalujen tarve

- Lapsien menettäminen
- Elämänhallinnan menettäminen: uni, ravinto, liikunta ja sosiaaliset suhteet
- Päihteet
- Mielensterveysongelmat
- Rutiinien rikkoutuminen
- Työkyvyn menettäminen
- Rahaan ja toimeentuloon liittyvät ongelmat
- Väkivallan mahdollisuus itseä tai muita kohtaan
- Näköalattomuus, tulevaisuudenuskon menetys ja siitä seuraava lamaantuminen

Uhkia erokriisissä | Omat ja muiden eväät

- Omavaraisuuden ja itse pärjäämisen ihanne, myös mahdottomassa tilanteessa
- Tunteiden tunnistamisen ja käsittelyn haasteet
- Tunnetyökalujen puuttuminen
- Toiminnallisuus tunteiden kohtaamisen korvaajana
- Vaikeus erottaa parisuhdetta koskevia ja käytännön asioita toisistaan
- Eroasioiden oikeanlaiseen hoitamiseen liittyvän tiedon puute
- Perheen sosiaalipalveluiden ja perheoikeudellisten palveluiden huono tuntemus
- Miehillä palveluissa kohdattu empatiavaje ja ennakkoluulot: mies on itse omien ongelmiansa ja / tai perheen ongelmien syy
- Muut sukupuolitetut oletukset ja asenteet

Lapsen huoltajuus ja huoltosopimus

Ennen lapsen syntymää

- Yhteishuoltajuus syntyy automaattisesti, jos lapsi syntyy avioliitossa → isyysolettama
- Yhteishuoltajuus syntyy myös, jos isä tunnustaa lapsen ennen tämän syntymää ja vanhemmuus vahvistetaan

Lapsen syntymän jälkeen

- Yhteishuoltajuus astuu voimaan avioliiton solmimisen myötä
- Isän tulee erikseen tunnustaa isyytensä lastenvalvojalla huoltajuuden saamiseksi

Yleistä

- Lisäksi lapsen vanhemmat voivat sopia erikseen lapsen huoltajuudesta ja asumisjärjestelyistä huoltosopimuksella
- Muutoin äiti saa yksinhuoltajuuden automaattisesti, mikäli pari ei ole avioliitossa tai yllä olevat ehdot eivät täyty

Tapaamis- ja elatussopimukset

Yhteishuoltajuus, lähi- ja etävanhemmuus

- Yhteishuoltajuudessa vanhemmat ovat tasavertaisia vanhempia
- Yhteishuoltajuudessa lasta koskevista asioista päätetään yhdessä
- Molemmilla vanhemmilla on oikeus lasta koskeviin tietoihin

Lähi- ja etävanhemmuus

- Lähivanhempi on se vanhempi, jonka luona lapsen virallinen osoite on, etävanhemmalla on tapaamisoikeus
- Elatus kulkee käytännössä vain etävanhemmalta lähivanhemmalle

Vuoroasuminen

- Jos lapsen luonapito toteutuu vähintään 40% / 60% -suhteessa, on kyseessä vuoroasuminen
- Vuoroasumistilanne kannattaa kirjata sopimukseen > korvaa lähi-etävanhempiasetelman
- Vuoroasuminen vaikuttaa elatukseen, ja elatusvelvollisuus voi koskea kumpaa tahansa vanhempaa

Elatuksen määräytyminen

- Elatusmaksu määräytyy lapsen elatuksen tarpeen (vanhempien yhteinen näkemys) ja vanhempien elatuskyvyn perusteella
- Elatuskyky lasketaan palkkatuloista

Yleistä sopimisesta

Vanhempien hyvä yhteistyö on olennaista

- Sopimukset perustuvat vanhempien keskinäiseen sopimiseen
- Lastenvalvoja ei ole tuomari tai päättävä elin, vaan sopimuksen laatimisessa auttava ja sen vahvistava taho
- Ennen lastenvalvojan tapaamista kannattaa käyttää hyväkseen lastenvalvojen neuvontaa
- Lastenvalvojalle kannattaa mennä yhteisymmärryksessä sopimusten sisällöstä
- Jos näkemykset ovat suuressa ristiriidassa, kannattaa suunnata ensin perheasioiden sovitteluun

Lapsilisät ja oikeus hakea asumistukea

- Ellei muuta sovita, on lähivanhemmalla oikeus vastaanottaa lapsilisät ja hakea asumistukea. Ainoastaan asumistuki on sidottu lapsen osoitteeseen
- Jos lapsilisän vastaanottava vanhempi ei ole avio- tai avoliitossa, hänellä on oikeus hakea yksinhuoltajakorotusta
- Tuet otetaan huomioon elatusmaksun laskelmissa tulona

Lapsia koskevissa asioissa riidat kärjistyvät

- Miehet aistivat asenneilmaston ja kokevat itsensä vanhempina altavastaajiksi jo ennen kuin neuvottelut edes alkavat
- Palveluissa mies saattaa joutua toistuvasti todistelemaan isyytensä laatua, kun taas äitiyttä ei samaan tapaan kyseenalaisteta
- Miehillä on ennakkopelko siitä, että lapset joka tapauksessa määrätään äidille, jos sopimuksen yrittää haastaa > Yksinhuoltajuuspuheet
- Miehet kokevat, etteivät sosiaaliviranomaiset aidosti kuule heitä erotilanteessa
- Palveluiden voimakas tasavertaisuuspyrkimys saattaa koitua heikommassa asemassa olevan vanhemman haitaksi, jos tämä ei tiedä oikeuksiaan tai miten toimia > Ollaan käytännössä vahvemman puolella
- Etenkin lähivanhempi – etävanhempi –asetelmassa huoli elatuksen oikeudenmukaisuudesta

Vieraannuttaminen versus vieraantumisen

Vieraannuttaminen ei ole välttämättä tietoista lapsen ja vanhemman suhteen haittaamista, mutta se voi silti aiheuttaa vieraantumista.

Tyypillisimmin vieraannuttava käyttäytyminen ilmenee eron jälkeen, vaikka sopimuksista olisikin päästy yhteisymmärrykseen. Miesten kertomuksissa esille nousevat monet erilaiset vieraannuttavat toimintatavat:

- Tapaamisten ja yhteydenpidon toistuva rajoittaminen / estäminen monin eri tavoin (yleisin)
- Muuttaminen mahdollisimman kauas kertomatta siitä toiselle vanhemmalle etukäteen
- Isästä pahan puhuminen lapsille ja muu pelottelu
- Isän vanhemmuuden kyseenalaistaminen ja jopa kieltäminen
- Isän lähipiiristä ja / tai hänen uudesta kumppanistaan pahan puhuminen lapsille, pelottelu, sen kontrollointi, keitä lapsi saa tavata isän luona
- Lasten koulunkäyntiin, terveydentilaan, harrastuksiin tai muihin tärkeisiin asioihin liittyvän tiedon panttaaminen tai pimittäminen
- Vieraannuttavasti toimivan vanhemman lähipiirin manipulointi omalle puolelle
- Oikeudenkäyntien ja rikossyytösten ketjuttaminen (joiden aikana isä ei saa lapsiaan tavata)

Isien toive tasaveroisesta kohtelusta

- Isää ja äitiä tulisi erotilanteessa käsitellä tasaveroisina vanhempina
- Isien vanhemmuuteen liittyvien ajatusten olisi hyvä tulla kuulluksi
- Isien osaamista ja mielipiteitä ei oteta tarpeeksi huomioon, mikä herättää heissä epäilyksiä puolueellisesta kohtelusta
- Epätasa-arvoinen kohtelu koetaan myös lasten edun vastaiseksi
- Isät kokevat, että heillä on itsellään tietoa lastensa tilanteesta ja arjesta, mutta tätä tietoa ei haluttu erossa kuulla
- Joskus isät joutuvat puolustamaan isyyttään jopa pitkien oikeusprosessien läpi, vaikka lapsen äidillä on vakavia mielenterveys- ja / tai päihdeongelmia

Erotilanteessa hyödyllistä

- Tilanteen jako
 - a) *parisuhdeasioiden käsittelyyn* ja b) *käytännön ongelmien rakentavaan hoitamiseen*
- Tilanteen vaatiman marssijärjestyksen avaaminen: huoltajuus-, asumis-, tapaamis- ja elatussopimukset, omaisuuden ositus jne
- Termien ja ammattiroolien selvittäminen: esim. lastenvalvojan tai lastensuojelun rooli, työkalut ja valtuudet ovat usein epäselviä
- Julkisten palveluiden avaaminen: perhekeskukset, perhesosiaalityö, perheneuvola, perheoikeudelliset palvelut, eroauttaminen, kirkon ja järjestöjen tarjoama tuki, oikeusaputoimisto
- Sosiaalinen tuki: ystävät, läheiset, ero- ja vertaisryhmät, ammattilaisen tuki: terapia, erotyö
- Hyvinvoinnin tuki: lepo / uni, ravinto, liikunta, sosiaaliset suhteet

Kiireen tuntu on luonnollista, mutta vahingollista

- Asioiden sopimisessa on kaksi tietä: *sovittelutie* ja *oikeustie*
- Sovittelutie on aina suositeltavampi, koska keskinäinen sopiminen antaa paremman ennusteen vaikkapa yhteistyövanhemmuuden hyvään hoitoon
- Sovitellessa *ei ole pakko* allekirjoittaa sopimusta, jota ei ymmärrä tai hyväksy
- Sovittelu on mahdollista usealla vaativuustasolla: lastenvalvojalla, perheasioiden sovittelussa ja asiantuntija-avusteisessa sovittelussa eli Follossa. Vielä käräjäoikeudessakin tarjotaan sovittelun mahdollisuutta
- Lapsia koskevat tapaamis- ja elatussopimukset on mahdollista laatia määräaikaisiksi
- Usein ”lähtevä” osapuoli on erossa valmistautuneempi jatkamaan suhteen jälkeen ystävänä. Jätetyn on hyvä tunnistaa oma tilan- ja toipumisen tarpeensa. Ystävyys on kyllä mahdollista ajallaan, ja juuri ajan kulumisen paljastaa totuuden siitä, olisiko ystävyys eron jälkeen oikeasti mahdollinen

Tukea eroon

Akuuttivaihe

- MIELI ry:n Kriisipuhelin voi soittaa nimettömänä ja luottamuksellisesti 24 / 7 numeroon 09 2525 0111
- Paikkakuntakohtaiset Eron ensiapupisteet ja eropalvelupuhelimet
- Ensi- ja Turvakotien liiton [apuaeroon.fi](https://www.apuaeroon.fi) – sivusto

Käsittelyvaihe

- Miehillä Miessakit ry:n Erosta Elossa -toiminnan eri muodot: ammattilaisen tarjoama keskusteluapu, vertaismiehet, eroryhmät, chat, tukisuhde ja keskustelupalsta Tukinetissä
- Paikkakuntakohtaiset eroseminaarit ja muut eroryhmät
- Pari- ja eroterapia

Käytännön asiat

- Oman paikkakunnan perheoikeudelliset yksiköt, eroauttaminen ja perheen sosiaalityö
- Oikeusaputoimisto ja yksityiset juristipalvelut

Erosta Elossa

Ei pelkkää kurjuutta – Ero luo myös mahdollisuuksia

CHRISTER NUUTINEN

Erotyöntekijä | Erosta Elossa | Miessakit ry

MISSAKIT RY

Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki | (09) 6126 620 | miessakit@miessakit.fi | www.miessakit.fi

Helpotuksen osa-alueita

Oma vointi

- *”Terveysten ja mielenterveyden paraneminen.”*
- *”Loppui ahdistus.”*
- *”Arki on tasaisempaa tunnepuolella, koska jatkuva toiseen pettyminen on poissa.”*
- *”Huonon parisuhteen tuoma ahdistus ja masennus loppui.”*

Henkinen kasvaminen

- *”Pakotti henkiseen kasvuun terapian avulla.”*
- *”Tapahtui oikea itsenäistyminen ja itsensä hyväksyminen”.*
- *”Olen voinut kasvaa ihmisenä eri tavalla kuin vanhassa avioliitossa.*
- *”Uuden aloittaminen johti itsetutkiskelun kautta oman itsensä löytämiseen.”*
- *”Ero oli omalle itsetunnolleni hyvä asia.”*

Helpotuksen osa-alueita

Vanhemmuus

- *” Vanhemmuuden suhteen koen, että minun on nyt helpompi hengittää ja olla sellainen isä kuin haluan pojalleni. Suhteeni poikaani on syventynyt eron kautta.”*
- *”Nyt voin keskittyä lapsein täysillä omalla viikollani, en ole enää vastuussa ex vaimoni mielialasta, lapsettomilla viikolla ehdin harrastaa ja tehdä itseä kiinnostavia asioita.”*
- *”Roolini isänä vahvistui huimasti, kun sain lapset ajoittain itselleni. Sain perustettua uuden kodin jossa lapsille oli henkisesti ja fyysisesti tilaa. Itsetunto parani.”*
- *” Myös lasten kanssa on vähitellen ollut helpompaa, koska he eivät joudu ristiriitaisen viestinnän kohteeksi tai riitojen todistajaksi.”*
- *” Saan olla ja elää ilman jatkuvaa haukkumista, mitätöimistä, tyytymättömyyden ilmauksia, rähjäämistä ja riidan haastamista, samoin lapsilla on paljon rauhallisempi ilmapiiri jossa olla, elää ja kasvaa.”*

Helpotuksen osa-alueita

Uusi suhde

- ” Ero oli kuin lottovoitto: toksinen suhde poissa nyt uusi ihana rouva ja uusi työ.”
- ” Eron jälkeen huomasi miten vinksallaan asiat olivat olleet parisuhteessa jo pitkään. Vaikka ero oli vaikea, sen myötä itsetunto nousi kun huomasi olevani haluttava naisten keskuudessa.”
- ” Löysin rauhan ja uuden rakkauden.”

Yleinen helpotus

- ” Löysin jälleen itseni. Harteiltani tippui tuhat kiloa stressiä, huolta ja paineita pois. Ahdistushäiriöt ja stressihäiriöt lievittyivät, ja tunsin jälleen eläväni ja kaikki oli jälleen ihanaa.”
- ” Sain ensimmäistä kertaa ikinä elää kuin haluan.”
- ” Sain vapauden tehdä vapaa-ajalla mitä halusin.”
- ” Enemmän aikaa itselle.”
- ” Sain lopulta tarvitsemaani tilaa.”

Kiitos!

CHRISTER NUUTINEN

Erotyöntekijä | Erosta Elossa | Miessakit ry

MIESSAKIT RY

Annankatu 16 B 28 | 00120 Helsinki | (09) 6126 620 | miessakit@miessakit.fi | www.miessakit.fi